مجلهٔ زبانشناسی و گویش‌های خراسان ، سال دوازدهم ، شماره ٤، پاییز زمستان ۱۳۹۹، شمارهٔ پیاپی ۲۳

Doi: 10.22067/jlkd.2021.68325.1007

بررسی ویژگی‌های معنایی دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی براساس نظریهٔ تـصویرگونگی

طاهره افشار (استادیار گروه زبان‌شناسی دانشگاه ایلام، ایلام، ایران) (نویسنده مسئول)،
علی روحی (کارشناسی ارشد زبان شناسی همگانی دانشگاه ایلام، ایلام، ایران)

صص: ۳۲-۱

چکیده

یکی از اساسی‌ترین بخش‌های زبان‌شناسی، صـرف اسـت کـه بـه مطالعـه سـاختمان واژه و تغییرات آن می‌پردازد. فرایند دوگان‌سازی یکی از فرایندهای صرفی زایاسـت، کـه در اکثـر زبان‌های شناخته‌شده، الگویی برای تولید واژهٔ جدید محسوب می‌شود. ایـن پـژوهش قصـد دارد گویش لری دهلرانی را از منظر دوگان‌سـاخت بـر مبنـای نظریـه تصـویرگونگی مـورد بررسی قرار دهد. تصویرگونگی در این پژوهش با بهره‌گیری از مدل ریگـر (۱۹۹۸) از بُعـد معنایی بررسی شده است. این پژوهش با استفاده از روش کتابخانـه‌ای- توصـیفی و میـدانی صورت گرفت. در روش میدانی با اسـتفاده از مصـاحبه و مشـاهده، اطلاعـات مـورد نظـر جمع‌آوری شدند. طبقه‌بندی معنایی دوگان‌ساخت‌ها که در گـویش لـری دهلرانـی بـالغ بـر ۲۳٤ مورد، بود در جداولی مجزا، انجام و فراوانی آن‌ها تعیین گشت. طبقه‌بنـدی معنـایی بـه تفکیک براساس مفاهیم جمع، تکرار، کودک، گسـترش، شـدت، تـداوم، دلبسـتگی،کوچک، ناهمگونی، آشفتگی، کمال، تحقیر و تضـعیف و مفـاهیم پرکـاربرد دیگـری چـون کـاهش، افزایش و توزیع، انجام گردید و درپایان، اطلاعات جمع‌آوری‌شده، مـورد تجزیـه و تحلیـل واقع شد تا بدین ترتیب ویژگی‌های معنایی دوگان‌ساخت، در گویش لری دهلرانی بـه‌عنوان یکی از گویش‌های جنوب غرب ایران در چارچوب نظریه تصویرگونگی مورد بررسی قـرار گیرد. نتـایج بررسـی‌ها نشـان داد کـه در گـویش لـری دهلرانـی بـه اسـتثنای مـواردی کـه دوگان‌ساخت علامت "جمع" محسوب می‌گردد، انواع دوگان‌ساخت های تصویری وجـود

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰

پست الکترونیکی: ۱. t.afshar@ilam.ac.ir ۲. fr.digilib@gmail.com

دارد، ولی میزان فراوانی انواع دوگان‌ساخت در این گویش یکسان نمی‌باشند. بدین ترتیب که مفهوم افزایش با فراوانی ۵۱ مورد و مفاهیم کوچک و تحقیر هر کدام با فراوانی ۲ مورد به ترتیب بیشترین و کمترین میزان کاربرد را به خود اختصاص دادند.

کلیدواژه‌ها: دوگان‌ساخت، تصویرگونگی، تکرار، پایه، گویش لری دهلرانی

۱. مقدمه

صرف یکی از حوزه‌های اصلی و عمدهٔ دستور زبان است که با ساختار کلمات سروکار دارد. دوگان‌سازی[1] در حوزه صرف یکی از فرایندهای واژه‌سازی محسوب می‌شود. در دوگان‌ساخت‌ها، بخش اصلی که ویژگی‌هایِ جزءِ مکرر را مشخص می‌سازد، پایه می‌باشد. جزء مکرر به‌صورت ناقص یا کامل به پایه افزوده گردیده و واژهٔ دوگان‌ساخت را پدید می‌آورد. فرایند دوگان‌سازی می‌تواند هم‌معنی و هم‌مقوله پایه را تغییر دهد. تحقیقاتی که در مورد ویژگی‌های معنائی دوگان صورت گرفته است نشان می‌دهد که ارتباط نزدیکی بین دوگان‌ساخت‌ها و معانی فزونی، شدت، تداوم، تکرار، توزیع، جمع، پراکندگی،... وجود دارد. بسیاری از صاحب‌نظران حوزه دوگان‌سازی، عقیده دارند بین فرایند دوگان‌سازی و اصل تصویرگونگی[2]رابطه مستقیم وجود دارد، به‌گونه‌ای که تفکیک این‌دو از هم نامکن به‌نظر می‌رسد بدین معنا که بین صورت دوگان‌ساخت و معنای آن نوعی رابطهٔ تصویرگونه قائل‌اند. در این رابطه در این پژوهش، ویژگی‌های معنایی دوگان‌سازی در گویش لُری دهلرانی، با بهره گرفتن از طبقه‌بندی معناییِ مدل ریگر[3] (۱۹۹۸) در چارچوب نظریه تصویرگونگی، تحلیل و تبیین گردیده‌است.

در تقسیم‌بندی جهانی زبان‌ها، زبان لُری در شاخه زبان‌های هندوایرانی قرار می‌گیرد که آن شاخه هم، خود عضو شاخهٔ زبان‌های هندواروپایی محسوب می‌گردد. در نمایی نزدیک‌تر، زبان لُری شاخه‌ای از زبان‌های ایرانی جنوب و جنوب‌غربی است که دنبالهٔ زبان‌های فارسی میانه و فارسی باستان به‌حساب می‌آید. این زبان همانند سایر زبان‌ها و گویش‌های ایرانی مانند فارسی

---

۱. reduplication

۲. theory of iconicity

۳. Regier

نو، بلوچی، گیلکی،کردی و غیره از زبان فارسی میانه جـدا شـده اسـت. گـویش لُـری دهلرانـی یکی از گویش‌های زبان لُـری می‌باشـد کـه از شـاخه غربـی زبان‌هـای ایرانـی و سـپس شـاخه جنوب‌غربی زبان‌های ایران نشأت گرفته است. این گویش با گویش‌هـای لُـری شـوهانی، لُـری آبدانانی، لُری دره‌شهری استان ایـلام و لُـری پلـدختری، لُـری اندیمشـکی، لُـری خرم‌آبـادی و بخش‌هایی از شهرستان دورود در استان لرستان شباهت بسیار زیادی دارد کـه هرکـدام از آن‌هـا دارای لهجه‌های مختص به‌خود می‌باشد (علیرضایی، ۱۳۹۷: ۱۲).

۱-۱. پرسش‌های پژوهش

۱- آیا فرایند ساخت‌واژی دوگان‌سازی در گویش لُری دهلرانی وجود دارد؟

۲- دوگان‌ساخت‌های گویش لُری دهلرانی با استفاده از ویژگی همگانی تصـویرگونگی چـه نوع مفاهیمی را بدست می دهند؟

۳ - فراوانی کدامیک از انواع مفاهیم بیشتر است و میزان آن چقدر می‌باشد؟

۳. چارچوب نظری

هاسپلمات[۴](۲۰۰۲) دوگان‌سازی را فرایندی صرفی می‌داند که طی آن پایـه یـا بخشـی از آن تکرار می‌شود. به عبارت دیگر، دوگان‌سـاخت، تکـرار تمـام یـا تعـدادی از عناصـر پایـه بـرای دستیابی به برخی هدف‌های صرفی است. در این فراینـد، پایـه تعیین‌کننـده تمـام یـا بخشـی از عناصر افزوده شده است. کاتامبا (۱۹۹۳)، دوگان‌سازی را به یک وندافزایی می‌داند کـه در قالـب یک تکواژ به شـکل (اسـکلتِ همخـوان- واکـه) بـه سـتاک کلمـه می‌چسـبد. اسپنسـر(۱۹۹۱) دوگان‌سازی را فرایندی ساخت‌واژی افزایشی می‌داند که جزئی از پایه یا کل پایه تکـرار شـده و به سمت راست، چپ یا وسط پایه افزوده می‌گردد.

بطـور کلـی دوگان‌سـازی را می‌تـوان بـه دو نـوع تقسـیم کـرد: دوگان‌سـازی نـاقص[۵]و دوگان‌سـازی کامـل[۶]. در دوگان‌سـازی نـاقص تعـدادی از عناصـر، تکـرار می‌گردنـد و در دوگان‌سازی کامل تمام عناصر پایه عینـاً تکـرار می‌گـردد. تحقیقـاتی کـه در مـورد ویژگی‌هـای

۴ Haspelmath

۵ partial reduplication

۶ full reduplication

معنائی دوگان‌سازی صورت گرفته است نشان می‌دهد که ارتباط نزدیکی بین دوگان‌ساخت‌ها و مفاهیم جمع، تکرار، کودک، گسترش/ پراکندگی، شدت، تداوم، دلبستگی،کوچک، ناهمگونی، آشفتگی، کمال/تمامیت، تحقیر و تضعیف وجود دارد. در دوگان‌ساخت‌ها، بخش اصلی که ویژگی‌های جزءِ مکرر را مشخص می‌سازد، پایه می‌باشد و معمولاً از مقوله‌های مختلفی همچون اسم، صفت، قید، نام‌آوا، صوت، فعل (امر)، گروه و جمله می‌باشد. جزء مکرر به‌صورت ناقص یا کامل به پایه افزوده گردیده و واژهٔ دوگان‌ساخت را پدید می‌آورد. فرایند دوگان‌سازی می‌تواند هم معنی و هم مقوله پایه را تغییر دهد. بسیاری از صاحب‌نظران در بحث دوگان‌سازی، بر این باورند که اصل تصویرگونگی، عامل و انگیزهٔ ذاتیِ شکل‌گیری دوگان‌ساخت می‌باشد. تصویرگونگی دوگان‌ساخت، نمایانگر همسانی و تشابه بین صورتِ دوگان‌ساخت و معنای آن، از یک طرف و رابطه مشابهت بین پایه و جزء مکررِ واژهٔ دوگان‌ساخت، از طرف دیگر، می‌باشد و بین دو طرف این رابطه، همبستگی کاملی وجود دارد.

۱-۲. تصویرگونگی و گسترش معنائی دوگان‌ساخت‌ها در مدل ریگر

عامل و انگیزهٔ اصلی در شکل‌گیری تئوری ریگر، تضادی است که در دسته‌ای از دوگان‌ساخت‌ها بین مفاهیم القائی آن دوگان‌ساخت‌ها و اصل تصویرگونگی وجود دارد. به‌عنوان مثال مفاهیمی چون جمع، تکرار، شدّت، تداوم، کمال و تمامیت[۷] موافق و همسو با تصویرگونگی کمیت حاصل می‌شوند؛ اما در مقابل، دستهٔ دیگر از دوگان‌ساخت‌ها وجود دارند که معانی و مفاهیمی چون تضعیف[۸] تقلیل، تخفیف، تحقیر و بی‌نظمی را القاء می‌کنند که در تضاد با اصل تصویرگونگی کمیت عمل می‌کنند. در این‌جاست که ریگر(۱۹۹۸) برای توجیه و تبیین این مسئله، یعنی مفاهیم ظاهراً متناقض با اصل تصویرگونگی، مدل خویش را براساس اصول تصویرگونگی و گسترش معنائی[۹] طراحی می‌کند. وی در مدل خود به تحلیل معنائی دوگان‌ساخت‌ها پرداخته و آن‌ها را بر مبنای مقوله‌های معنائی عام طبقه‌بندی می‌کند و به توجیه و تبیین مفاهیم ظاهراً متناقض با اصل تصویرگونگی، می‌پردازد. وی فرایند دوگان‌سازی را از بُعد صوری- معنائی بررسی کرده و آن را محصول عملکرد دو عامل تصویرگونگی و گسترش

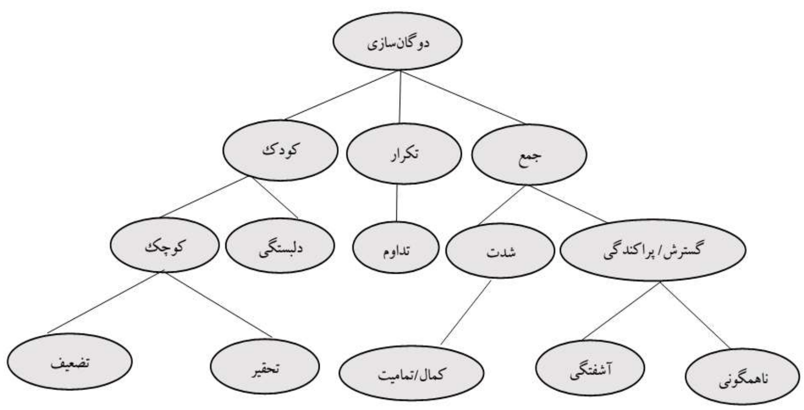
۷ completion

۸ attenuation

۹ semantic Extension

معنائی محسوب می‌کند. ریگر در بین مفاهیمی که فرایند دوگان‌سازی آن‌ها را القاء می‌کند، روی سه مفهوم تکرار، جمع و کودک تمرکز می‌کند و آن‌ها را مایه‌های اصلی دوگان‌سازی معرفی می‌کند بطوری‌که که دیگر مفاهیم و معانی که از دوگان‌ساخت‌ها به‌دست می‌آید را حاصل گسترش معنائی این سه مفهوم اصلی می‌داند.

وی این مفاهیم دست دوم که در ارتباط با دوگان‌ساخت، شکل می‌گیرند را مطابق مدل خود، این گونه نمایش می دهد:

نمودار۳-۵- مدل ریگر (۱۹۹۸) عملکرد مشترک تصویرگونگی و گسترش معنائی

همان‌طورکه در مدل ریگر دیده می‌شود، مفاهیمی که از بسط معنایِی سه مفهومِ اساسیِ جمع، تکرار وکودک، از دوگان‌ساخت‌ها حاصل می‌شوند، به‌صورت طبقاتی و سلسله مراتبی از یکدیگر افاده می‌شوند. در این مدل جمع، تکرار وکودک، مفاهیم زیربنائی و ردهٔ اول دوگان‌ساخت‌ها و مفاهیم شدت، گسترش، پراکندگی، تداوم، کوچکی[10] دلبستگی[11] به‌عنوان مفاهیم ثانویه هستند و ناهمگونی[12] آشفتگی[13] کمال، تضعیف و تحقیر، مفاهیم ردهٔ سوم در ارتباط با دوگان‌ساخت‌ها محسوب می‌شوند. اصل تصویرگونگی، تبیین‌گر ارتباط بدیهی و مستقیم بین دوگان‌ساخت و مفاهیمی مانند کودک، تکرار، جمع، شدت و تداوم است و وی

[10] smallness

[11] affection

[12] non-conformity

[13] lack of control

چنین ارتباط معنائی را کاملاً منطقی، بدیهی و تصـویرگونه می‌داندکـه نیـازی بـه اثبـات نـدارد. ریگر، مفهوم کودک را در ردیـف مفـاهیم اولیـه و اصـلی در ارتبـاط بـا دوگان‌سـاخت‌ها قـرار می‌دهد و در توجیه ادعای خود به این نکته اشاره می‌کندکه در بیشتر زبان‌هـای دنیـا، سـخنوران جهت ارتباط برقرارکردن با کودکان از ساخت‌های دوگانه استفاده می‌کننـد و ادلـهٔ دیگـر ریگـر، استفادهٔ خودِ کودکان از دوگان‌ساخت‌ها در مراحل ابتدائی فراگیـری زبـان[14] اسـت. او روی‌آوردن کودکـان بـه سـاخت‌های دوگانـه جهـت برقـراری ارتبـاط و همچنـین قابـل‌فهم‌بودن گـویش دوگان‌ساختی کودکان را نشان از طبیعی بودن و تصویرگونگی آن می‌دانـد؛ اصـل بسـط معنـائی نیز، مفاهیم القائیِ غیر بدیهی که به‌ظاهر با اصل تصـویرگونگی کمیـت در فراینـد دوگان‌سـازی، متناقض است؛ همچون تحقیر، تضعیف و کاهش و بی‌نظمی کـه دارای رابطـه‌ی تصـویرگونه بـا دوگان‌ساختِ خود نمی‌باشـند، را توجیـه و تبیـین می‌کنـد. ریگـر عملکـرد مشـترک و توأمـان تصویرگونگیِ و بسط معنائی را عامل گسترش قلمرو معنائی دوگان‌سـاخت‌ها می‌دانـد و معتقـد است، یک دوگان‌ساخت علاوه بر مفهوم القائی بلافصل خود می‌تواند با مفهوم دومی کـه دارای حوزه مشترک معنایی با مفهوم اولی است، ارتباط برقرار کند و موجب بسط معنائی خـود شـود. این اتفاق می‌تواند با پیوندهای معنایی تازه، به‌صورت زنجیـره‌ای گسـترش بیشـتری پیـدا کنـد. (لیکاف؛[15] ۱۹۹۳: ۲۲۸)

۳. پیشینهٔ پژوهش

در حوزه دوگان‌سازی، پژوهش‌های مختلفی صورت گرفتـه اسـت کـه در ایـن قسـمت بـه برخی از آنها اشاره می‌شود.

زاهدی (۱۳۸٦) در مقاله‌ای، فرایند مضاعف‌سازی را درگـویش اورامـی (هـورامی) بررسـی کرده است. زاهدی تکرار یا مضاعف‌سازی را فرایندی می‌داند که طی آن صورت یـک تکـواژ – معمولاً صورت ستاک – تغییر پیدا کرده و همزمان عنصری معنایی بـه آن افـزوده می‌گـردد و آن را بـــه مضاعف‌ســـازی کامـــل و مضاعف‌ســـازی نـــاقص تقســـیم‌بندی می‌کنـــد. وی فراینـــد

[14] Babbling Period
[15] Lakoff

مضاعف‌سازی در مقولات فعل، اسم و صفت در زبان اورامی را مورد توجه و بررسی قـرار داده است.

راسخ مهند (۱۳۸۸) در پژوهش خود از حیث رده‌شناختی به بررسی معنایی تکـرار در زبـان فارسی پرداخته است. وی ابتدا فرایند تکرار در مقـولات اسـم، فعـل، صـفت و قیـد را بررسـی می‌کند و نتیجه می‌گیرد که در حدوداً نیمی از سـاخت‌های مکـرر تغییـر مقولـه اتفـاق می‌افتـد. سپس بـر مبنـای دیـدگاه موراچیـک[6](۱۹۷۸)، کاجیتـاکی[7](۲۰۰۵) و رُژیـه ([8]۱۹۹۸) بـه بررسـی معنای تکرار در طبقات مفهومیِ افزایش کمیت، کاهش کمیت، افزایش شـدت و کـاهش شـدت به عنوان برون‌داد ساخت‌های مکرر یا دوگان‌سـاخت‌ها می‌پـردازد. او پـس از تحلیـل داده‌هـای جامعه آماری خود نتیجه می‌گیرد که در ساخت‌های مکـرر در زبـان فارسـی تکـرار اسـم دارای بیشترین تعداد و تکرار قید و فعل از کمترین تعداد برخوردار بودند.

وفـایی و آلبـوغبیش (۱۳۸۹) روش «تکـرار» در سـاختِ واژه در زبـان فارسـی را بررسـی نموده‌اند.آن‌ها در مقاله خود «تکرار» را از حیث زبان‌شناختی ودستوری و نه در معنـای ادبـی آن مطرح نموده‌اند و اظهار داشته‌اند فرایند تکرار به‌عنوان یکـی از فراینـدهای واژه‌سـازی در زبـان فارسی مورد اقبالِ پژوهش‌ها واقع نشده و بیشتر از بُعد معنی‌شناسی به آن پرداخته شـده اسـت. آن‌ها در این پژوهش برخلاف عقیده غالب که «تکـرار» را اکثـراً در گـروه قیـدی قابـل بررسـی می‌دانستند به این نتیجه رسیدند که تکرار در مقوله‌هایی مانند گروه اسمی، گـروه صـفتی، گـروه فعلی و گروه حرف اضافه‌ای نیز قابل بررسی می‌باشند.

محمودی بختیاری و ذوالفقاری کندری (۱۳۹۳) در مقالـه‌ای تحـت عنـوان «دوگان‌سـازی کامل در زبان فارسی» در این زبان فرایند دوگان‌سازی کامل را به شکل پیکره بنیاد مورد تحقیـق و بررسی قرار دادند. داده‌ها و نمودارهای پژوهش آن‌هـا نشـان داد کـه فراینـد دوگان‌سـازی در زبان فارسی زایاست و غالباً برون‌داد آن مقولهٔ قید مـی باشـد. طبـق ایـن اظهـارنظر نتیجـه‌گیری آن‌ها دقیقاً عکس نتیجه‌گیری راسخ مهند (۱۳۸۸) است که بـرون‌داد قیـدیِ دوگان‌سـاخت را در اقلیت می‌داند. در حوزهٔ معنا، آن‌ها اغلـب دوگان‌سـاخت‌ها را دارای معناهـای جدیـد و خـاص

6. Moravcsik
7. Kajitani
8. Rojie

می‌دانند و در این خصوص اصوات را که در بیشتر موارد فاقد معنی می‌باشند، استثنا می‌دانند. نکتهٔ دیگری که در این پژوهش وجود دارد این است که هم عناصر معنادار و هم عناصر بی‌معنا می‌توانند در ساخت و شکل‌گیری دوگان‌ساخت‌ها شرکت کنند و برون‌داد معنایی داشته باشند.

ارسلان گلفام و همکاران (۱۳۹۰) دوگان‌ساخت‌های فارسی را در چارچوب نظریهٔ تصویرگونگی به طور عام و اصل تصویرگونگی کمیت به طور خاص بررسی‌کرده‌اند. آنها تاکید می کنند که دوگان ساخت‌ها در اغلب زبان‌ها، دارای ارتباط این با معانی/ مفاهیمی همچون فزونی، کثرت، شدت، تداوم، تکرار، کمال، تمامیت، توزیع ... است.

سلندری رابری و همکاران (۱۳۹۵) در جستاری تحت عنوان «تکرار به مثابهٔ دوگان‌سازی صرفی» نشان دادند که دوگان‌ساخت‌ها محدود به کپی‌برداری واجی نمی‌باشند، بلکه حوزهٔ صرفی- معنایی را نیز دربرمی‌گیرد. آن‌ها در این پژوهش پی بردند دوگان‌ساخت‌هایی در زبان فارسی وجود دارند که توجیه و تبیین شکل‌گیری آن‌ها صرفاً از طریق ملاحظات واجی امکان‌پذیر نیست و نکته جدید دیگر آن‌که، از دیدگاه معنی‌شناسی در نظریهٔ دوگان‌سازی صرفی (هم‌سانی معنایی) باعث ترکیب دو واژه شده و موجب شکل‌گیری ساختاری معنادار می‌شود. نکتهٔ دیگری که آن‌ها از همین دیدگاه دریافتند این است که در صورتی که هر دو جزء تشکیل‌دهندهٔ دوگان‌ساخت، عناصری بی‌معنا باشند می‌توان آن‌ها را دوگان‌ساخت‌هایی در نظر گرفت که دارای معانی اصطلاحی و یا استعاری هستند.

موراچیک (۱۹۷۸) دوگان‌ساخت‌ها را از منظرِ ویژگی‌های صوری و چگونگی ایجاد تنوع صوری مورد بررسی قرار داده و سپس به توصیف ویژگی‌های جهانی دوگان‌ساخت‌ها پرداخته است و در پایان از نظر معنایی نیز دوگان‌ساخت‌ها را تحلیل نموده است.

مارانتز[۹] (۱۹۸۲) دوگان‌سازی را از منظر نسخه‌برداری واجی مورد بررسی قرار داده است. وی دوگان‌سازی را نوعی وندافزایی در نظر گرفته است که در آن وند به‌صورت اسکلت همخوان- واکه به پایه افزوده می‌گردد. او سپس به تبیین نحوهٔ نسخه‌برداری جزء دوگان از روی پایه می‌پردازد.

---

۹ Marantz

کاتامبا[۱] **و استونهام**[۲] (۲۰۰۶) از منظر صرفی دوگان‌سازی را مورد بررسی قرار داده و معتقدند که جزء مکرر در دوگان‌ساخت در خدمت برخی اهداف صرفی یا اشتقاقی است. آن‌ها دوگان‌ساخت را جهت انتقال مفاهیمی چون توزیع، جمع، تکرار، فعالیت‌های عادی، افزایش، شدّت و تداوم در نظر گرفته‌اند.

هاوگن[۳] (۲۰۰۸) در کتاب خود مبحث «نحوِ دوگان‌سازی» از تراویس[۴] (۲۰۰۱) را مطرح نموده است. وی می‌نویسد؛ تراویس سه نوع دوگان‌ساخت را از هم مجزا می‌داند؛ دوگان‌ساخت آوایی، دوگان‌ساخت نحوی و دوگان‌ساخت متضاد، که هر کدام از آن‌ها تحت سازهٔ نحوی خود تعیین و مشخص می‌شود. او از میان آن‌ها، دوگان‌ساخت آوایی و دوگان‌ساخت نحوی را مورد بررسی قرار داده است.

اینکلاس[۵] (۲۰۰۸) در پژوهشی به‌نام «نظریه دوگانهٔ دوگان ساخت»، به بررسی تفاوت‌های اساسی نسخه‌برداری واجی و نسخه‌برداری واژی در دوگان‌سازی پرداخته است. وی نوشته است؛ مضاعف‌سازی واجی (یعنی نسخه‌برداری جهت هدف‌های واجی مانند فراهم کردن یک آغازه یا هسته برای یک سیلاب) یک نوع کپی‌برداری واجی یا همگون‌سازی است و مضاعف‌سازی واژی عبارت است از نسخه‌برداری یک جزء اصلی واژی که در صرف مورد نیاز می‌باشد و کارکرد آن، نشان‌دار کردن تغییر در معنی یا ساختن یک نوع پایه جدید.

کافمن[۶] (۲۰۱۵) مقاله خود تحت عنوان «دوگان‌ساخت؛ تک‌بودگی و نوآوری در زبان، اندیشه و فرهنگ را بازتاب می‌کند» را با نام‌گذاری یک ماهی عجیب با استفاده از شیوه دوگان‌ساخت به‌نام هوموهومونوکونوکوآپواآ،[۷] که دارای صداهای دوگان‌سازی شده است، شروع می‌کند و در ادامه، دوگان‌ساخت را از منظر نوع و کاربردِ آن‌ها به شرح زیر تقسیم‌بندی می‌کند:

---

۱ Katamba

۲ Stonham

۳ Haugen

۴ Travis

۵ Inkelas

۶ Kauffman

۷ Humuhumunukunuku‘apua‘a

۱- دوگان‌ساخت کامل ۲- دوگان‌ساخت ناقص ۳- دوگان ساخت درگفتار کودک ٤- قافیه دوگان‌ساخت[1] ٥- دوگان‌ساخت تصریفی ٦- دوگان‌ساخت در نام آوا[2] ۷- تکرار نام (دوگان‌ساخت)[3] ۸- shm-دوگان‌ساخت[4]: دوگان‌ساختی تنفربرانگیز است که کنایه، طعنه و انتقاد شعری را با استفاده از پیشوند shm نشان می‌دهد.

و از نظر کاربرد دوگان‌ساخت‌ها را به شرح زیر تقسیم‌بندی می‌کند:

۱- جمع سازها[5] ۲- زمان افعال ۳- شدت، تقویت، افزایش ٤- اختصاصی[6] ٥- گوناگونی و جمعیت[7] ٦- شباهت ۷- سرگرمی ۸- بی‌هدفی و سردرگمی ۹- عمل متقابل ۱۰- اظهارات در بارهٔ زندگی

در این مقاله به پیشینه هایی متنوع در بحث دوگان سازی جهت آشنایی بیشتر مخاطبین با جنبه های مختلف این فرایند جهانیِ ساختواژی اشاره گردید که در این میان، مقاله حاضر از باب طبقه بندی معناییِ مفاهیمی که توسط ویژگی تصویرگونگی دوگان ساخت‌ها بدست داده می شوند، با پژوهش ارسلان گلفام و همکاران (۱۳۹۰) همراستا و همسو بوده و دارای استنتاجی تصدیقی در تصویرگونگی دوگان‌ساخت‌ها می باشد. منتهی مقاله حاضر به شیوه ای روشمند و آماری علاوه بر استنتاج تصدیقیِ عامل تصویرگونگی در القاء مفاهیم، به رده بندی آماری داده‌ها بر اساس فراوانی و به تبع، اهمیت کاربردی آن‌ها (دوگان‌ساخت‌ها) در گویش مذکور پرداخته است.همچنین مقاله حاضر در مورد اینکه هم عناصر معنادار و هم عناصر بی‌معنا می‌توانند در ساخت و شکل‌گیری دوگان‌ساخت‌ها شرکت کنند و هم‌سانی معنایی باعث ترکیب دو واژه شده و موجب شکل‌گیری ساختاری معنادار می‌شود، با مطالعات پیشینه تحقیق هم‌سو است.

---

۱ Rhyming Reduplication

۲ Reduplication in Onomatopoeia

۳ Name Doubling (Reduplication)

٤ Shm- reduplication

٥ forming plurals

٦ specificity

۷ diversity and collectivity

٤. روش تحقیق

این پژوهش براساس روش کتابخانه‌ای- توصیفی، میدانی و موارد شاهد صورت گرفته است. محققین علاوه بر شم زبانی، از جامعه آماری گویشوران زادبوم خود و از مقاله‌ها و کتاب‌های داخلی و خارجی بهره برده‌اند. در جمع‌آوری اطلاعات به روش کتابخانه‌ای، از همهٔ اسناد چاپی و غیرچاپی مانند کتاب، لغت‌نامه، اینترنت و غیره با سطح دسترسی به کتابخانه‌های باز استفاده شده است. جهت تحقیقات میدانی یک تیم چند نفره کار تحقیق در نمونه آماری را انجام دادند. گروه تحقیق با استفاده از روش‌های مصاحبه و مشاهده، اطلاعات را جمع‌آوری نموده و به ثبت مشاهدات پرداختند. . به این ترتیب نتایج مطالعات در ابزار مناسب شامل جدول و فرم ثبت، نگهداری و در پایان به طبقه‌بندی و بهره‌برداری از آن‌ها اقدام شده است. طبقه‌بندی معنایی دوگان‌ساخت‌ها که حدود ۲۳٤ مورد بودند با بهره جستن از نظر چندین متخصص در حوزه صرف، به‌تفکیک مفاهیمِ جمع، تکرار،کودک، گسترش/پراکندگی، شدت، تداوم، دلبستگی، کوچک، ناهمگونی، آشفتگی، تحقیر و تضعیف، افزایش، کاهش و توزیع، انجام شد و در قالب جداولی پنج‌ستونی شاملِ واژه‌های دوگان ساخت، آوانگاری، پایه/جزء اصلی، معنا ودوگان‌ساختِ فارسیِ معادل، بررسی گردید و در آخر با استفاده از جداول آماری ، فراوانی آنها تعیین و مورد تحلیل قرار گرفت.

۵. تحلیل معنایی دوگان‌ساخت‌های گویش لُری دهلرانی از منظر تصویرگونگی با بهره گرفتن از مدل ریگر (۱۹۹۸)

همان‌طور که گفته شد، در مدل ریگر (۱۹۹۸)، مفاهیم دوگان‌ساخت‌ها از بسط معانی سه مفهومِ اساسیِ جمع، تکرار، کودک حاصل می‌شوند و به‌صورت طبقاتی و سلسله مراتبی از یکدیگر به‌دست می‌آیند. در این مدل جمع، تکرار و کودک مفاهیم زیربنائی و ردهٔ اولیِ دوگان‌ساخت‌ها و مفاهیم شدت، گسترش/ پراکندگی، تداوم، کوچکی و دلبستگی به‌عنوان مفاهیم ثانویه هستند و ناهمگونی، آشفتگی، تحقیر، تضعیف، مفاهیم ردهٔ سوم در ارتباط با دوگان‌ساخت‌ها محسوب می‌شوند. ریگر مفاهیم ردهٔ دوم را حاصل بسط معنائی مفاهیم اولیّه می‌داند و مفاهیم ردهٔ سوم را حاصل بسط معنائیِ مفاهیم ردهٔ دوم می‌داند.

۱-۵. مفاهیم اولیه

همان‌طور که در مقدمه توضیح داده شد، سه مفهومِ جمع، تکرار و کودک مفاهیم اساسیِ دوگان‌ساخت‌ها محسوب می‌شوند، که سایر مفاهیم دوگان‌ساخت‌ها به‌صورت سلسله‌مراتبی از بسط معنایی این مفاهیم حاصل می‌شوند. با توجه یه اینکه تحقیقات صورت‌گرفته در گویش لری دهلرانی نشان می‌دهدکه در این گویش هیچ یک از دوگان‌ساخت‌ها، مفهوم جمع را به معنای اخص (دوگان‌ساخت به منزله علامت جمع باشد) به‌دست نمی‌هد، بنابراین، بحث در مورد مفاهیم اولیه را با مفهوم تکرار شروع نموده و به تشریح آن پرداحته می‌شود.

۱-۱-۵. تکرار

یکی از مفاهیم اولیه که از طریق دوگان‌ساخت به دست داده می‌شود، مفهوم تکرار است. با بررسی‌های به‌عمل‌آمده در گویش لری دهلرانی، مشخص گردید که تعداد قابل‌توجهی از واژگان دوگان‌ساخت در این گویش، مفهوم تکرار را القاء می‌کنند.(جدول شماره ۱)

جدول ۱- دوگان‌ساخت‌های بیانگر معنای تکرار

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
رکورکو	r̂əko r̂əko	رکو	لرزان لرزان	لرزان لرزان
تریسک‌تریسک	tərisk tərisk	تریسک	سوسو زدن	سوسو

۲-۱-۵.کودک

از دیگر مفاهیم اساسی و اولیه در مدل توجیهی ریگر در بحث دوگان‌ساخت‌ها، مفهوم "کودک" می‌باشد. در جدول شمارهٔ ۲، دوگان‌ساخت‌های دربرگیرندهٔ مفهوم کودک در گویش لری دهلرانی، ارائه گردیده است.

جدول ۲، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم کودک

واژه‌های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
دی‌دی	dey dey	دی	کودک(دختر)	-
گه‌گه	ga ga	گه	کودک(پسر)	-

۲-۵. مفاهیم ثانویه

در مدلی که ریگر در راستای چگونگی ایجاد مفهوم‌های سلسله‌مراتبی، از دوگان‌ساخت‌ها تهیه نمود، مفاهیم ثانویه، حاصل گسترش مفاهیم اوّلیه می‌باشند که به‌وفور در زبان‌های متفاوت، توسط دوگان‌ساخت‌ها القاء می‌شوند. این مفاهیم شاملِ گسترش/ پراکندگی، شدت، تداوم، دلبستگی و کوچک می‌باشند. با کنکاش در گویش لری دهلرانی مشاهده گردید که این گویش، دارای دوگان‌ساخت‌هایی می‌باشند که تمام مفاهیم ثانویهٔ مذکور را القاء می‌کنند.

۱-۲-۵. گسترش/ پراکندگی

از نظر ریگر، گسترش/ پراکندگی یک مفهوم ثانویه می‌باشد که به‌دنبال بسط معنائیِ مفهوم اوّلیهٔ "جمع" حاصل می‌شود. (جدول شمارهٔ ۳).

جدول ۳- دوگان‌ساخت‌های بیانگر معنای پراکندگی/ گسترش

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
گُلپ‌گُلپ	golap golap	گُلَپ	جای‌جای	جای‌جای
گُلَم‌گُلَم	golam golam	گُلَم	جای‌جای	جای‌جای

۲-۲-۵. شدت

مطابق با مدل ریگر، "شدت" نیز یکی از مفاهیم ثانویه می‌باشد که همانند "گسترش/ پراکندگی" به‌دنبال بسط معنائیِ مفهوم اوّلیهٔ "جمع" حاصل می‌شود. (جدول شمارهٔ ٤)

جدول ٤- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم شدت

واژه‌های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
تُن‌تُن	tøn tøn	تُن	تندتند	تندتند
زی‌زی	zi zi	زی	سریع	تندتند

۳-۲-۵. تداوم

ریگر در مدل پیشنهادی خود جهت توجیه مفاهیم سلسله‌مراتبی، مفهوم "تـداوم" را حاصـل بسط معنائیِ مفهوم اوّلیهٔ "تکرار" می‌داند، تا بدین‌ترتیب، مفهوم ثانویهٔ دیگـری بـه‌نـام "تـداوم" در ردهٔ مفاهیم ثانویهٔ وی جای گیرد. (جدول شمارهٔ ۵)

٤-۲-۵. دلبستگی

"دلبستگی" در مدل پیشنهادی ریگر در مورد دوگان‌ساخت‌ها، در زمّرهٔ مفـاهیم ثانویـه قـرار می‌گیرد که از بسط معنائیِ مفهوم اوّلیه "کودک" حاصل می‌شود.(جدول شمارهٔ ٦)

جدول ۵- دوگان‌ساخت‌های بیانگر معنای تداوم

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
شورشَر	šøʔ šaʔ	شور	صدای مداوم شُرشُر آب	شُرشُر
غل‌غُله	ɣoɫ ɣoɫa	غل	جوشش آب از زمین	–

جدول ٦- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم دلبستگی

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
دی‌دی	dey dey	دی	جلب کردن توجه کودک به اشیاء	–
امام	am am	ام	جلب کردن توجه کودک به غذا	–

۵-۲-۵. کوچک

"کوچک" نیز همانند" دلبستگی"، در مدل ریگر، یک مفهوم ثانویه محسوب مـی‌گرددکـه از بسط معنائیِ مفهوم اوّلیهٔ "کودک" ایجاد می‌گرد.(جدول شمارهٔ۷)

جدول ۷- دوگان ساخت‌های بیانگر مفهوم کوچک

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
خت‌ختو	xət xətu	خت	صفتی برای افراد قد کوتاه هنگام راه رفتن	–
میت‌میتو	mit mitu	میت	صفتی مربوط به چشم‌های ریز	–

۳-۵. مفاهیم رده سومی

در مدل سلسله‌مراتبیِ دوگان‌ساخت‌ها که توسط ریگر ارائه گردید، بعد از مفاهیم اوّلیه و ثانویه، مفاهیم رده‌سومی قرار دارند. این مفاهیم که از بسط معنائیِ مفاهیم ثانویه شکل می‌گیرند، عبارتنداز؛ ناهمگونی، آشفتگی، تحقیر و تضعیف. با جمع‌آوری داده‌ها در گویش لری دهلرانی، دوگان‌ساخت‌هایی که این مفاهیم دست‌سوم را به‌دست می‌دهند، در قالب جدول‌هایی ارائه گردیده است که در ذیل، به شرح آن‌ها پرداخته می‌شود.

۱-۳-۵. ناهمگونی

"ناهمگونی" یکی از مفاهیم رده‌سومی است که طبق مدل ریگر از بسط معنائیِ مفهوم ثانویهٔ "گسترش/ پراکندگی" حاصل می‌شود. با توجه به هم‌پوشانی معنایی بسیاری از دوگان‌ساخت‌ها، این دوگان‌ساخت‌ها نیز با دوگان‌ساخت‌های حامل مفهوم آشفتگی، دارای اشتراکات مفهومی قابل توجهی می‌باشد.(جدول شمارهٔ ۸)

جدول ۸- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم ناهمگونی

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
قوطی‌پوتی	qoti poti	قوطی	قاطی‌پاتی	قاطی‌پاتی
تیچ‌وَیچ	tiča vič	تیچ	پاشیده و بهم ریخته	–

۲-۳-۵. آشفتگی

مطابق با مدل ریگر، "آشفتگی" نیز همانند "ناهمگونی"، یک مفهوم رده‌سومی است که از بسط معنائی مفهوم ثانویهٔ "گسترش/ پراکندگی" حاصل می‌شود. (جدول شمارهٔ ۹)

جدول ۹- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم آشفتگی

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
بردوبردو	bordo bordo	بردو	هرکی هرکی، غارت وتاراج	-
دلک‌ولک	dəɫək vəɫək	دلک	هُل دادن و هُل خوردن در ازدحام	-

۳-۳-۵. کمال/ تمامیت

"کمال" از دیگر مفاهیم رده‌سومی است که در مدل ریگر از بسط معنائیِ مفهوم ثانویهٔ "شدت" حاصل می‌شود. (جدول شمارهٔ ۱۰)

جدول ۱۰- دوگان ساخت‌های بیانگر مفهوم کمال / تمامیت

واژه‌های دوگان ساخت	**آوانگاری**	**پایه/جزء اصلی**	**معنا**	**دوگان‌ساخت فارسیِ معادل**
کُرکُرو	koʕa koʕo	کُر	جوان دلیر	-
زنَزنو	zəna zəno	زن	زن سرآمد و دلیر- سرور زنان	زن‌زنان

٤-۳-۵. تحقیر

"تحقیر" مفهومی است که در مدل سلسله‌مراتبی ریگر از دوگان‌ساخت‌ها، در ردهٔ مفاهیم دست سوم قرار دارد. این مفهوم از بسط معنائیِ مفهوم ثانویهٔ "کوچک" حاصل می‌شود. (جدول شمارهٔ ۱۱)

جدول ۱۱- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم تحقیر

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
ختَخت	xəta xət	خت	آوایی جهت حالت راه رفتن آدم کوتاه قد	–
کُلَکُل	koɫa koɫ	کل	آوایی جهت توصیف طعنه‌آمیز افراد کوتاه قد	–

۵-۳-۵. تضعیف

مفهوم "تضعیف" همانند مفهوم "تحقیر" بر اساس مدل ریگر، یک مفهوم دست‌سوم محسوب می‌گردد که از بسط معنائی مفهوم "کوچک" حاصل شده است. (جدول شمارهٔ ۱۲)

جدول ۱۲- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم تضعیف

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
ژیل‌ژل	žil žal	ژیل	وول خوردن	–
ژلمَژلم	žaɫma žaɫm	ژلم	با بی‌حالی وسستی	–

آنچه در بالا بیان گردید، تحلیل معنائی دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی با بهره‌گیری از سلسله مراتب مفهومیِ مندرج در مدل ریگر بود. در ادامه برخی از مفاهیم پرکاربرد که بر دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی به‌وفور یافت می‌شوند اما در مدل ریگر مشاهده نمی‌گردند، ارائه گردیده است.

٤-٥. سایرمفاهیمِ پرکاربردِ القائیِ دوگان‌ساختی در گویش لری دهلرانی، خارج از مدل ریگر(۱۹۹۸)

همانطورکه گفته شد، درگویش لری دهلرانی، علاوه بر مفاهیم بالا، مفاهیم دیگری در قالب دوگان‌ساخت‌ها القاء می‌شوندکه در مدل ریگر درج نگردیده‌اند. این مفاهیم شامل؛ کاهش، افزایش و توزیع که توسط دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی، فراوان به‌دست داده می‌شوند، در زیر ارائه گردیده است.

۱-٤-۵.کاهش

مفهوم "کاهش" که در مدل ریگر، به‌طور مستقیم به آن اشـاره‌ای نشـده اسـت، یـک مفهـوم دست‌سوم محسوب می‌گردد، که با توجه به اصل بسـط معنـائی ریگـر، بـا نظـر داشـتِ قرابـت معنایی آن به مفهوم "تضعیف" می توان آن را حاصل گسترش معناییِ مفهوم "کوچک" در نظـر گرفت.(جدول ۱۳)

۲-٤-۵. افزایش/ فزونی

در مدل ریگر، به‌طور مستقیم به مفهوم "افزایش/ فزونی" اشاره‌ای نشـده اسـت، بـر اسـاس اصل بسط معنائی ریگر، با توجه به این‌که این مفهـوم در راسـتای مفهـوم "شـدت" قـرار دارد، شاید بتوان آن را همانند شدت یک مفهوم ثانویه به‌حساب آورد که از گسترش معناییِ مفهـوم " جمع" حاصل شده است. (جدول شمارهٔ ١٤)

جدول ۱۳- دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم کاهش

واژه‌های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
چیل‌چَل	čil čal	چیل	آب جاری مختصر و اندک از لوله و مانند آن	–
تورک‌َتورک	tørka tørk	تورک	سلانه‌سلانه	سلانه‌سلانه

جدول ١٤- دوگان ساخت‌های بیانگر معنای افزایش/ فزونی

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
چل‌چل	čal čal	چَل	زیاد، فراوانی	–
هشتاهشت	haštâ hašt	هشت	مکان باز و وسیع- درندشت	–

۳-٤-۵. توزیع

در مدل ریگر، به‌طور مستیقم به مفهوم "توزیع" اشاره‌ای نشده است، بر اساس اصل بسط معنائی ریگر، با توجه به ارتباط معنایی این مفهوم با مفهوم "گسترش/ پراکندگی "، آن را یک مفهوم ثانویه به‌حساب آورده‌ایم که از گسترش معنایی مفهوم "جمع" حاصل شده است. (جدول شمارهٔ ۱۵)

جدول ۱۵– دوگان ساخت‌های بیانگر مفهوم توزیع

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
گن‌گن	gən gən	گن	قطعه‌قطعه	قطعه‌قطعه
قل‌قل	qəɫ qəɫ	قل	تیکه‌تیکه	تیکه‌تیکه

۵-۵. تحلیلِ آماریِ مفاهیم القاییِ دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی

در این بخش، جهت روشن شدن وضعیت فراوانیِ مفاهیم القائی توسط دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی –که در جداول بالا ذکر گردید– با استفاده از نمودارهای آماری، به تجزیه و تحلیل آماریِ کمیّتِ این مفاهیم پرداخته شده است.

در جدول ١٦، توزیع فراوانی و درصد فراوانی مفاهیم القاییِ دوگان‌ساخت‌ها ی گویش لری دهلرانی نشان داده شده است. همچنان‌که در جدول پیداست، فراوانیِ استفاده و کاربرد این مفاهیم، که توسط ویژگیِ تصویرگونگیِ دوگان‌ساخت‌ها به‌دست داده می‌شود، از بیشترین میزان (مفهوم توزیع) تا کم‌ترین میزان (مفهوم کوچک) ترتیب داده شده تا میزان اهمیت آنها روشن گردد.

جدول ١٦– توزیع فراوانی و درصد فراوانی مفاهیم القاییِ دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی

مفهوم دوگان‌ساخت	توزیع فراوانی	درصد فراوانی
افزایش/ فزونی	۵۱	۲۱,۷٪
توزیع	۳۲	۱۳,٦٪
تکرار	۲٤	۱۰,۲٪
کاهش	۲٤	۱۰,۲٪
شدت	۲۱	۸,۹٪
پراکندگی/ گسترش	۱۸	۷,٦٪
تداوم	۱۳	۵,۵٪

آشفتگی	١٣	٥,٥٪
دلبستگی	١١	٤,٧٪
تضعیف	٨	٣,٤٪
کمال/ تمامیت	٦	٢,٥٪
ناهمگونی	٦	٢,٥٪
کودک	٣	١,٢٪
کوچک	٢	٠,٠٪ ٨٥
تحقیر	٢	٠,٠٪ ٨٥
جمع	٠	٠٪
مجموع	٢٣٤	١٠٠٪

نکته‌ای که ذکر آن لازم به‌نظر می‌رسد این است که در تمامی طبقه بندی‌های معنایی، برخی از دوگان ساخت‌ها با توجه به ویژگی‌گسترش معنایی، ممکن است بیش از یک معنا را به دست دهند؛ در نتیجه در بیش از یک جدول قرار گیرند و شاهد تکرار آنها در ذیل مفاهیم مختلفی باشیم. در این صورت فراوانی تکرار یک دوگان‌ساخت در جدول‌های مختلف، نشان‌دهندهٔ اهمیت کاربرد آن، در این گویش است.

٦-٥. یافته‌های پژوهش

مطالعهٔ پیشینهٔ داخلی و خارجی موضوعِ پژوهشِ حاضر نشان می‌دهد، تمامی پژوهشگران داخلی و خارجی و همچنین صاحب‌نظران در حوزهٔ صرف، بر این نکته متفق‌القول هستند که فرایند دوگان‌سازی، به‌عنوان یک فرایند واژه‌سازیِ زایا، در تمامی زبان‌های شناخته‌شده دنیا، کاربرد دارد. داده‌های این پژوهش نشان می‌دهد،گویش لری دهلرانی نیز از این ویژگی همگانیِ زبان‌ها بی‌بهره نبوده و در سطحی قابل‌توجه، از این فرایند در امر واژه‌سازی استفاده می‌نماید.

در این پژوهش، دوگان‌ساخت‌های زبان مذکور از بُعد معنایی با بهره‌گیری از مدل ریگر مورد بررسی، تحلیل و تجزیه قرار گرفت و با انطباق، ویژگی‌های معنائیِ این دوگان‌ساخت‌ها با تئوری‌ها و شاهدِ مثال‌های گوناگون در آثار پژوهشگران داخلی و خارجی در این حوزه، مشخص گردید، ویژگیِ تصویرگونگی در دوگان‌ساخت‌های این گویش، کاملاً آشکار و لاینفک بوده و در چارچوب اصول تصویرگونگی قابل توصیف و تبیین می‌باشد.

در این پژوهش تقریباً تمامی دوگان‌ساخت‌های موجود در گویش لُری دهلرانی در قالب جدول‌هایی به تفکیک مفاهیم طبقه‌بندی‌شدۀ ریگر- بعلاوۀ مفاهیم تکمیلی دیگر که در این گویش موجود است- بررسی شد و مشخص گردید که این دوگان‌ساخت همانند دوگان-ساخت‌های فارسی و سایر زبان‌های دنیا – با توجه به همگانی بودن این ویژگی – رابطۀ معنایی و تصویرگونه با این مفاهیم دارند.

این آمار در قالب یک جدول در فصل قبل ارائه شدکه طبق آن، مفهوم " افزایش/فزونی" با فراوانی ۵۱ مورد یعنی اختصاص دادن ۵۱ دوگان‌ساختِ گوناگون که بیانگر مفهوم افزایش/فزونی بودند، برابر با تقریباً ۲۲ ٪، دارای بیشترین میزانِ کاربرد و مفاهیم "کوچک" و "تحقیر" هر کدام با فراوانی ۲ مورد، برابر با تقریباً ۱٪ ازکل دوگان‌ساخت‌ها درحوزۀ معنائی، ازکمترین میزانِ کاربرد در گویش لری دهلرانی برخوردار بود.

٦. نتیجه‌گیری

در بخشِ بررسی معنائیِ دوگان‌ساخت‌های گویش لری دهلرانی که در چارچوب مدل ریگر(۱۹۹۸) بررسی گردید، مشخص گردید که این گویش، به جز مفهوم جمع به معنای اخص آن،(یعنی تکرار یا دوگان‌ساخت نشانه جمع محسوب گردد) از سایرانواع دوگان‌ساخت-ها که مفاهیم و معانی مندرج در مدل ریگر را منتقل می‌کنند، برخوردار می‌باشد و علاوه بر آن مفاهیم، چند مفهوم دیگر که مستقیماً توسط دوگان‌ساخت‌های این گویش به‌دست داده می-شوند، شاملِ؛ توزیع، افزایش/فزونی و کاهش که در پژوهش حاضر ارائه گردید، را نیز دارا می‌باشد.

طبق جدول کلیِ مقایسه‌ای شمارۀ ١٦، باید گفت، هرچند در حیطه جامعۀ آماری این پژوهش، بعضی از انواع دوگان‌ساخت‌ها در گویش لری دهلرانی از نزدیکیِ آماریِ بسیار تنگاتنگی برخوردارند اما دارای فراوانی کاملاً یکسان نیستند. طبق داده‌های جدول یادشده، تفاوت آماریِ بیشترین و کمترین میزانِ فراوانیِ انواع دوگان‌ساخت در گویش مذکور، قابل توجه می‌باشد. یعنی مفهوم دوگان‌ساخت افزایش/ فزونی با آماری نزدیک ۲۲٪ بیشترین کاربرد و مفاهیم کوچک و تحقیر هر کدام با فراوانی دو مورد تقریباً نزدیک ۱٪، کمترین کاربرد را در این گویش دارند.

نتایج نشان می‌دهد گویش لری دهلرانی، پا به پای سایر زبان‌های دنیا از ویژگی همگانی دوگان‌سازی جهت ساختن واژه‌هایی با خاصیت تصویرگونگی بهره می‌برد. دوگان‌ساخت‌ها در این گویش همانند دوگان‌ساخت‌ها در سایر زبان‌ها، از ویژگی تصویرگونگی برخورداراست و این گویش جهت تسهیل هرچه بیشتر ارتباط کلامی، تقریباً از انواع دوگان‌ساخت به میزان قابل توجهی استفاده می‌نماید.

فهرست منابع

١- راسخ مهند، محمد. (١٣٨٨). بررسی معنایی تکرار در زبان فارسی، ***مجله زبان‌شناسی، مرکز نشر دانشگاهی***، ش(٤٤)، ٦٥-٧٤ .

٢- زاهدی، محمدصدیق. (١٣٨٦). فرایند مضاعف‌سازی (تکرار) درگویش اورامی (هورامی)، ***مجله زبان‌شناسی، مرکز نشر دانشگاهی***، ش(٤٣)، ٩٣-٩٨ .

٣- سلندری رابری، مرادعلی، رفیعی، عادل و علی‌نژاد، بتول. (١٣٩٥). تکرار به مثابه دوگان‌سازی، ***دو ماهنامه جستارهای زبانی***، (٥) ٧، ٩١-١١٨.

٤- علیرضایی، کرم. (١٣٩٧). ***ساخت‌های آوایی و دستور زبان لری***، (١)، تهران: پازینه.

٥- محمودی بختیاری، بهروز و ذوالفقارکندری زهره. (١٣٩٣). دوگان‌سازی کامل در زبان فارسی. ***پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات***، (١)٣١، ١٤٧-١٦١.

٦- وفایی، عباس‌علی و آلبوغبیش، عبدالله. (١٣٨٩). بررسی روش تکرار در ساختِ واژه در زبان فارسی، ***مجله پژوهش‌های ادب عرفانی، انتشارات انجمن ترویج زبان و ادب فارسی***، ش(١٧)، ١-١٦.

۷- Hougen, J.D. (2008). ***Morphology at the interfaces: Reduplication and noun incorporation in Uto- Aztecan***. Amestardam.

۸- Inkelas, SH.(2008). The Dual Theory of Reduplication**,** ***linguistics***, (46)2,۳۵۱-401**.**

۹- Kajitani, M. (2005). Semantic properties of Reduplication among the world’s languages, ***LSO working papers in linguistics***, Vol 5: pp. 93-106.

۱۰- Katamba, Francis (1993). ***Morphology***. London: Mac Millan Press Ltd.

۱۱- Katamba, Francis and John Stonham. (2006). ***Morphology***. 2nd ed. New York: Palgrave Macmillan, Pp.157, 180-199, 204-219.

۱۲- Kauffman,Ch.A. (2015). Reduplication reflects uniqueness and innovation inlanguage, ***thought and culture.*** Pennsylvania US:York College of Pennsylvania**.**

۱۳- Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor, In A. ortony (ed.). ***Metophor and throught*** (205-251), combridge: Cambridge University Press.
۱۴- Marantz, A.(Summer, 1982). Re Reduplication, ***Linguistic Inquiry***, (13) ۳.,۴۳۵-۴۸۲.
۱۵- Moravcsik, E. A. (1978). ***Reduplicative Constructions***, in Universals of Human Language, vol.3: Word Structure, J. H. Greenberg (ed.). Stanford CA: Stanford University Press, Pp. 297-334.
۱۶- Regier, Terry. 1998. ***Reduplication and the arbitrariness of the sign*.** In Morton Ann Gernsbacher & Sharon J. Derry (eds.), Proceedings of the Twentieth Annual Conference of the Cognitive Science Society, 887-892. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

پیوست‌ها

ادامه جدول شماره۱، دوگان‌ساخت‌های بیانگر معنای تکرار

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
هناهنا	həna həna	هنا	ندا زدن پیاپی	–
چینه‌چینه	čêna čêna	چینه	چیستان	–
لیک‌لیک	lik lik	لیک	برشهای دراز و بایک	–
لیف‌لیف	lif lif	لیف	خلالی قاچ کردن	–
بوبو	bowa bow	بو	های‌های گریه کردن	های‌های
کیزکیز	Ki:z ki:z	کیز	قاچ هندوانه و مانند آن (معادل شتری)	–
بوریک-بوریک	borik borik	بوریک	باریک‌باریک	باریک باریک
هیردهَ‌هیرده	hirda hirda	هیرده	ریزریز	ریزریز
کلوکلو	kło kło	کلو	تپه‌تپه	–
تَپ‌تَپ	tap ap	تپ	ضربه های آرام که به شانه یا پشت کودک می‌زنند برای خواباندن او	–
کزکز	kəz kəz	کز	بی قراری کردن بچه	–
توپ‌توپ	tup tup	توپ	صدای تاپ‌وتوپ	تاپ‌وتوپ
پرپَرنکی	pəȓ pəȓanki	پر	بپربپر	بپربپر
ورشُ‌ورشُ	vəršo vəršo	ورشُ	تکان دادن یکدفعه‌ای و شدید لباس مثلا در هنگام آتش گرفتن یا بدن در هنگام رقص و غیره	–
وِه‌وِه	ve ve	وه	شیون‌وشین	–
هِه‌وردوهِه-وردو	hevərdoq hevərdoq	هه وردو	بدوبدو	بدوبدو
شمال‌شمال	šəmâl šəmâl	شمال	زبانه های آتش	–
نَک‌نَک	nək nak	نک	هن‌وهن	هن‌وهن
تزگَ‌تزگ	təzgə təzg	تزگ	شلیدن یا لنگیدن مختصر	لنگان‌لنگان

ادامه جدول شماره ۳، دوگان‌ساخت‌های بیانگر معنای پراکندگی/ گسترش

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
کوَکو	kø kø	کُو	کوه‌به‌کوه	کوه‌به‌کوه
رگَه‌رگَه	rəgə rəgə	رگه	رگه‌رگه (رشته‌هایی نازک از یک جنس که در جنس دیگری دیده می-شود)	رگه‌رگه
تیکه‌تیکه	tika tika	تیکه	پاره‌پاره	کم‌کم
چوکلویی-چوکلویی	čøkəłoi čøkəłoi	چوکلویی	بلندی‌های هرمی شکل	–
لکه‌لکه	laka laka	لکه	لکه های پراکنده و زیاد	لکه‌لکه
گُری‌گُری	goȓi goȓi	گُری	نقاط عمیق رودخانه	–
کره‌کره	kəra kəra	کره	مزرعه‌های درو شده	–
تورَتورَ	tøər tøər	تورَ	صخره‌صخره	صخره‌صخره
هَلَت‌هَلَت	hałat hałat	هلت	پستی بلندیهای دشت و بیابان	–

ادامه جدول شماره ٤، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم شدت

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
لرَلر	ləra ləȓ	لرَ	لرزلرزان	لرزان لرزان
شق‌شقی	šaq šaqi	شق	سطح ترک خورده بعلت خشکی	ترک‌ترک
لریپ‌لریپ	lərip lərip	لریپ	نام‌آوا مربوط به دردهای ضربان‌دار	ذُق‌ذُق
هس‌َهس	hasa has	هس	هِن‌ُهِن	هِن‌ُهِن
زلَ‌زل	zəłə zəł	زل	صدای زیر و پرتکرار زنانه	–
هرَهر	haȓa haȓ	هرَ	گریه کودک با صدای بلند	–
شلیت‌شت	šlit šat	شلیت	صفتی برای زنان دهن‌چاک	–
تن‌تن	tøn tøn	تن	سریع	تندتند

قیژقژ	qiž qaž	قیژَ	صدای شیون،آژیر، آمبولانس و مانند آنها	–
قاراقار	qârâ qâr	قارَ	داد و هوار	–
بُق‌بَق	boq baq	بقَ	صدا ی بلند و خشمگین مردانه	–
گُرگَر	goȓ gaȓ	گُرَ	سر و صدای مردانه	–
هلگَ‌هلگ	hałga hałg	هلگ	بدوبدو و زحمت زیاد برای انجام کاری	–

ادامه جدول شماره ٤، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم شدت

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
هُورَهور	høȓa haȓ	هور	ریزش آب و عرق و مانند آن	شُرشُر
شریق‌شریق	šərêq šərêq	شریق	صدای بلند بلندزنانه	–
وَقَ‌وَق	vaqa vaq	وَق	ونگ و ونگ کودک	ونگ‌ونگ
رکورکو	ȓəko ȓəko	رکو	لرزان‌لرزان	لرزان‌لرزان

ادامه جدول شماره ۵، دوگان‌ساخت‌های بیانگر معنای تداوم

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
پیتاپیت	petâ pet	پیت	پیاپی	پی‌درپی
گرَگر	gərə gər	گر	جوشش آب از دل کوه و ...	–
لوَلوَ	løwa løwa	لوَ	لالایی	لالایی
گُراگُر	goȓâ goȓ	گُر	را به را (پیاپی)	گُرگُر
هەوردوْهەِ-وردو	hevərdoq hevərdoq	هەوردو	بدوبدو	بدوبدو
وردووردو	vərdoq vərdoq	وردو	بدوبدو	بدوبدو
تُک‌تَک	tøk tak	تَک	ریزش مداوم قطرات آب	–

ادامه جدول شماره ٦، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم دلبستگی

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
کوت‌کوت	kut ku	کوت	نوعی آوا که جهت غذا دادن به **سگ** بکار می برند.	–
کتروکترو	kotəru kotəru	کترو	نوعی آوا که جهت غذا دادن به **توله سگ** بکار می برند.	–

ادامه جدول شماره ٦، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم دلبستگی

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
دیگ‌دیگ	dig dig	دیگ	نوعی آوا که جهت غذا دادن به **بُز** بکار می برند.	–
بیچ‌بیچ	bič bič	بیچ	نوعی آوا که جهت غذا دادن به **جوجه** بکار می برند.	–
تی‌تی	ti ti	تی	نوعی آوا که جهت غذا دادن به **بُزغاله** بکار می برند.	–
یِه‌یِه	yahe yahe	یِه	نوعی آوا که جهت حرکت دادن یا برگردوندن **بُز** بکار می برند.	–

ادامه جدول شماره ۹، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم آشفتگی

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
شلوق‌پلوق	šəlu:q pəlu:q	شلوق	شُلوغ‌پُلوغ	شُلوغ‌پُلوغ
شرمرو	šər maru	شر	کهنه- پاره بودن	–
خط‌خطی	xat xati	خط	خط‌خطی	خط‌خطی
غل‌غُله	ɣoł ɣoła	غل	هیاهوی و آشوب – به معنای جوشش آب از زمین نیز به‌کار می‌رود.	–
قوتی‌پوتی	qoti poti	قوتی	قاطی‌پاتی	قاطی‌پاتی

هلک‌دلک	hałək dałək	هلک	هُل دادن و هُل خوردن در ازدحام	-
قلوپلو	qəlu pəlu	قلو	حرکات نامرتب و صدادار روده	-
تیچ‌َویچ	tiča vič	تیچ	پاشیده و بهم ریخته	-

ادامه جدول شماره۱۲، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم تضعیف

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
لوس‌َلوس	lusə lus	لوس	با بی‌حالی و پژمردگی	-
تپ‌َتپ	tapa tap	تپ	کورمال‌کورمال	کورمال‌کورمال
لنگ‌َلنگ	Laŋa laŋ	لنگ	لنگان‌لنگان و بیمارگونه	لنگان‌لنگان

ادامه جدول شماره۱۳، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم کاهش

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
یواش‌یواش	yowâš yowâš	یواش	یواش‌یواش	یواش‌یواش
سن‌َسن	səna sən	سن	آهسته‌آهسته	آهسته‌آهسته
پیش‌َپش	piš paš	پیش	کم خوری	-
تک‌َتوک	taka tuk	تک	تک و توک	تک‌وتوک
ذره‌ذره	zaʕa zaʕa	ذره	ذره‌ذره	ذره‌ذره
نم‌نم	nəm nəm	نم	نم نم	نم‌نم
دَس‌دَس	das das	دس	این دست اون دست کردن	دست‌دست
متی‌متی	mətê mətê	متی	حرف به زبان گرفتن	-
کُل پیس‌کُل پیس	kolpis kolpis	کُل پیس	یواشکی پناه گرفتن به قصد فرار	-
کم‌کم	kam kam	کم	کم‌کم	کم‌کم
گُم‌گُم	gom gom	گُم	گام‌گام	گام‌گام

ادامه جدول شماره۱۳، دوگان‌ساخت‌های بیانگر مفهوم کاهش

واژه های دوگان‌ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
تُک‌تُک	tøk tøk	تُک	قطره‌قطره	قطره‌قطره
غُورغُور	ɣoɽ̂ ɣoɽ̂	غُور	قُلُپ‌قُلُپ	قُلُپ‌قُلُپ
ریف‌ریف	ri:f raf	ریف	نم‌نم باران	نم‌نم
کَپ‌کَپ	kap kap	کپ	به معنی مشت‌مشت – با محدودیت معنایی – که فقط درمورد آرد بکار برده می‌شود.	–
تیکهَ‌تیکه	tika tika	تیکه	ذره‌ذره	ذره‌ذره

ادامه جدول شماره۱٤، دوگان ساخت‌های بیانگر معنای افزایش/ فزونی

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
چن‌چنو	čən čənu	چن	پرحرف	–
بروبرو	bəroɥ bəroɥ	برو	صفتی برای فراوانی مال و مکنت	–
فرارفرار	fərâr fərâr	فرار	فرار همگانی	–
جَلدجَلد	ǰald ǰald	جلد	اصطلاحی مربوط به گوشت‌های به‌سیخ زده	–
چاکاچاک	čâkâ čâk	چاک	گشوده– کاملاً باز؛ در مورد در و دروازه مانند آنها	–
گالاگال	gâɫâ gâɫ	گال	اعلان عمومی	–
رنگارنگ	raŋâ raŋ	رنگ	رنگارنگ	رنگارنگ
رنگ‌رنگی	rəŋ rəŋi	رنگ	رنگارنگ	رنگی‌رنگی
قات‌قات	qât qât	قات	مربوط به پارچه‌های متفاوت و نسبتاً زیاد به شکل دسته‌بندی و یا دوخته شده	–
بارابار	bârâbâr	بار	اسباب کشی در سطحی چشمگیر	–
قپال‌قپال	qəpâl qəpâl	قپال	معادل یک مشت (در مورد لقمه گرفتن)	–
بُربُر	boɽ̂ boɽ̂	بُر	گروه‌گروه	گروه‌گروه
گلهَ‌گله	gala gala	گله	گله‌گله	گله‌گله

ادامه جدول شماره۱٤، دوگان ساخت‌های بیانگر معنای افزایش/ فزونی

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
کلوکلو	kəło kəło	کلو	تپه‌تپه	تپه‌تپه
مَله‌مَله	məla məla	مله	گردنه های زیاد	–
بچ‌بَچی	bəč bəči	بچ	جسم دارای برآمدگیهای تیز	–
پیچ‌پیچک	pêč pêči	پیچک	گیاه پیچک	–
هەوردوهه-وردو	hêvərdoɥ êvərdoɥ	هه ور دو	بدوبدو	بدوبدو
وردووردو	vərdoɥ vərdoɥ	وردو	بدوبدو	بدوبدو
هَلگ‌هَلگ	hałga hałg	هلگ	تقلا و زحمت زیاد برای انجام کاری	–
جورآجور	ǰurâ ǰur	جور	گوناگون	جورواجور
عَرَخ‌عَرَخو	arax ʔaraxu ʔ	عرخ	عرقو- صفتی برای افراد پر تعریق	–
گژگژو	gəž gəžu	گژ	مربوط به موهای نامرتب و بالیده	–
غَژغژو	ɣəž ɣəžu	غژ	موهای شلخته	–
گوگوو	gəv gəvu	گو	صفتی برای موهای شلخته و نامرتب	–
بغل‌بغل	baɣał baɣał	بغل	بغل‌بغل، اشاره به وفوور و فراوانی میوه جات، سبزیجات و مانند آنها	–
گل‌گلی	goł gołi	گل	گُل‌گُلی	گُل‌گُلی
فرفری	fəȓ fəȓi	فر	فرفری	فرفری
خط‌خطی	xat xati	خط	خط خطی	خط‌خطی
طاق‌طاق	tâg tâg	طاق	دارای طبقه های زیاد	–
تیل‌تیلی	til tili	تیل	راه‌راه	راه‌راه
میل‌میلی	mil mili	میل	راه‌راه	راه‌راه
تیسک-تیسکو	tisk tisku	تیسک	پرمو	–
شونه‌َمونه	Šona mona	شونه	شونهِ و مانند آن	شونه‌مونهِ
دنومنو	dano mano	دنو	دندان	–

سوزی-موزی	søzi møzi	سوزی	سبزی و مانند آن	سبزی‌مبزی
گوشت-موشت	gušt mušt	گوشت	گوشت و غذاهایی در مایه‌های گوشت	گوشت‌موشت
اوجیل-موجیل	ǒjil mǒjil	اوجیل	آجیل و مانند آن	آجیل‌ماجیل
آشناماشنا	âšnâ mâšnâ	آشنا	آشنا و مانند آن	آشناماشنا
سکه‌َمکه	səka məka	سکه	سکه و مانند آن	سکه‌مکه
کتومتو	kəto mato	کتو	کتاب و مانند آن	کتاب‌متاب

ادامه جدول شماره۱۴، دوگان ساخت‌های بیانگر معنای افزایش/ فزونی

واژه‌های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
بچه‌َمچه	bača mača	بچه	بچه‌مِچه	بچه‌مِچه
روده‌موده	ruda muda	روده	روده موده	روده‌موده
غذامذا	ɣazâ mazâ	غذا	غذا مذا	غذامذا
پلوپلو	pəlu pəlu	پلو	دانه های درشت اشک	–

ادامه جدول شماره ۱۵ ، دوگان ساخت‌های بیانگر مفهوم توزیع

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
دونه‌دونهَ	dona dona	دونه	دانه‌دانه	دانه‌دانه
قوشوق‌قوشوق	qošu:q qošu:q	قوشوق	قاشق‌قاشق	قاشق‌قاشق
طَوَق‌طَوَق	tavaq tavaq	طوق	طبق‌طبق	طبق‌طبق
کمچه‌کمچَه	kamča kamča	کمچه	ملاقه‌ملاقه	ملاقه‌ملاقه
سَطَل‌سَطَل	satəl satəl	سطل	سطل‌سطل	سطل‌سطل
تیپ‌تیپ	tip tip	تیپ	فوج‌فوج	فوج‌فوج
جُفت‌جُفت	ǰøft ǰøft	جُفت	جُفت‌جُفت	جُفت‌جُفت

بافهَبافهَ	bâfa bâfa	بافه	دسته های بزرگ محصول غلات	–
خلوارخلوار	xavâr xavâr	خلوار	خروارخروار	خروارخروار
مُشت‌مُشت	mošt mošt	مشت	مُشت‌مُشت	مُشت‌مُشت
گونی‌گونی	goni goni	گونی	گونی‌گونی	گونی‌گونی
کوملهَکوملَه	ku:mala ku:mala	کومله	توده‌های متعدد گرد هم	تل‌تل، کپه‌کپه
کارتوکارتو	kârto kârto	کارتو	کارتن‌کارتن	کارتن‌کارتن
توره‌توره	tura tura	توره	بقچه‌بقچه	بقچه‌بقچه
پوتیل‌پوتیل	potil potil	پوتیل	پاتیل‌پاتیل	پاتیل‌پاتیل
یَکی‌یَکی	yakê yakê	یکی	یکی‌یکی، یه دونه یه دونه	یکی‌یکی
دودو	dø dø	دو	دوتادوتا	دوتادوتا

ادامه جدول شماره ۱۵ ، دوگان ساخت‌های بیانگر مفهوم توزیع

واژه های دوگان ساخت	آوانگاری	پایه/جزء اصلی	معنا	دوگان‌ساخت فارسیِ معادل
صدصد	sad sad	صد	صدتاصدتا	صدتاصدتا
بربر	bar bar	بر	قسمت‌قسمت، سهم‌سهم	قسمت‌قسمت
حونه‌حونه	hona hona	حونه	خانه‌خانه	خانه‌خانه
تژگاتژگا	tažgâ tažgâ	تژگا	تژگا، به چند خانوار دارای یک ریشه و نسب گویند.	–
تخمه‌تخمه	toxma toxma	تخمه	تخمه، به چند خانوار دارای یک ریشه و نسب گویند.	–

Tahereh Afshar*
Assistant Professor of Ilam University

Ali Rohi
MA in Linguistics- Ilam university

Tahereh Afshar*
Assistant Professor of Ilam University

Received:16/01/2021 Accepted: 10/05/2021

Abstract

Morphology is one of the most basic parts of linguistics which studies the structure of words . The reduplication process is one of generative processes which in most known languages is a pattern for the production of new words. This study intends to investigate Lori-Dehlorani dialect in the perspective of reduplication based on the theory of iconicity. The iconicity in this research is studied semantically. The research method has been done using library-descriptive and field research. Using the interview and observation methods, the researchers collected and recorded the informations. Thus, the results of the studies were kept in appropriate tools and they were classified . The semantic and formal classification of reduplicates, which was over 234 cases, was performed in separate tables and their frequency was determined. Semantic classification Based on Rieger model was performed separately for plurality, repetition, baby, spread, intensity, continuation, affection, smallness, non-uniformity, lack of control, completion, contempt, attenuation, In addition, other widely used concepts related to the reduplications include: decrease, increase , distribution were used. Finally, the collected information has been carefully analyzed in order to investigate the issue of reduplication . The results showed that in Lori-Dehlorani dialect with the exception of the concept of plural, there are different types of iconic reduplications but the frequency of them is not the same. Thus, the concept of increase with a frequency of 51 items and the concepts of smallness and contempt each with a frequency of 2 items have the highest and lowest application rates, respectively.

Keywords: reduplication, iconiciy, repetition, base, Lori-Dehlorani dialect